

GESCHIEDENIS FESTIVAL

ZATERDAG

17 OKT

2026

HAARLEM

PROGRAMMA 10:00-18:00

PROGRAMMA 2026

	09.15	09.30	09.45	10.00	10.15	10.30	10.45	11.00	11.15	11.30	11.45	12.00	12.15	12.30	12.45	13.00	13.15	13.30
GROTE ZAAL BG				OPENING FESTIVAL				DE VELE WERELDEN VAN DE ISLAM JAMES MCDUGALL**									ATHENE EN SPARTA ADRIAN GOLDSWORTHY**	
PHIL CAFÉ BG							KUNST EN WAANZIN TOM THEEUWEN							THE DUTCH HISTORIAN MET PHILIP DRÖGE				
KLEINE ZAAL 1E							ADRIAAN V. DIS EN WOUKE V. SCHERRENBURG INTERVIEW COEN VERBRAAK							NADIA BOURAS INTERVIEW DOOR JOS PALM				
VAN WARMERDAM ZAAL 1E							DE GESCHIEDENIS VAN DE MANOSPHERE PANELGESPREK							LIBRIS GESCHIEDENIS PRIJS 2026 INTERVIEWS MET DE GENOMINEERDEN				
VAN BEINUM ZAAL 1E							TUSSEN OUDE GODEN EN EEN NIEUW GELOOF DIANA SPIEKHOUT						DE RIJN: RIVIER TUSSEN TWEE DUITSLANDEN THOMAS VAN DER DUNK					
LOFT*							ARCHEOLOGISCHE VONDSTEN DETERMINEREN MASTERCLASS*							VIND JE VOORoudERS MASTERCLASS*				
GRAVENZAAL								VAN LOOPGRAAF TOT DRONE TOM DE KRUIF						ZEVENTIG JAAR NA DE HONGAARSE OPSTAND PATRICK BERNHART				
HODSHON HUIS								KEETJE HODSHON: EEN MILJONAIR IN REVOLUTIETIJD ELS KLOEK						DE FOUNDING FATHERS FRANS VERHAGEN				
FOYER	DE HELE DAG: INFORMATIEBALIE HISTORISCH NIEUWSBLAD - SIGNEERSESSIES - HISTORISCHE REIZEN LABRYS REIZEN - LIBRIS BOEKHANDEL BLOKKER												DE HELE DAG: INFORMATIEBALIE HISTORISCH NIEUWSBLAD - SIGNEERSESSIES - HISTORISCHE REIZEN LABRYS REIZEN - LIBRIS BOEKHANDEL BLOKKER					

	13.45	14.00	14.15	14.30	14.45	15.00	15.15	15.30	15.45	16.00	16.15	16.30	16.45	17.00	17.15	17.30	17.45	18.00
GROTE ZAAL BG					EEN GESCHIEDENIS VAN DE TIJDMETING PHILIP DRÖGE							DE ZEVEN DOCHTERS VAN DE KEIZERIN VERONICA BUCKLEY**						
PHIL CAFÉ BG			HISTORISCHE BOEKENCAST							DE WEDEROPBOUW VAN EUROPA NA 1945 RECONSTRUCT*								
KLEINE ZAAL 1E				GRENSCONFLICTEN OP DE BALKAN IVO VAN DE WIJDEVEN						DE WERELD VOLGENS MAARTEN VAN ROSSEM								
VAN WARMERDAM ZAAL 1E		NATIONALISME: GOED OF FOUT? LOTTE JENSEN EN ERIC STORM							ORANJE EN DE KOLONIËN GERT OOSTINDIE									
VAN BEINUM ZAAL 1E			RUST! VROUWEN EN HERSTELLINGSOORDEN SUZANNA JANSEN							LICHAAM EN GEEST IN DE LATE MIDDELEEUWEN WENDY WAUTERS								
LOFT*			STRUINEN IN HISTORISCHE STATISTIEKEN MASTERCLASS*															
GRAVENZAAL		RELIGIEUS GEWELD: EEN GESCHIEDENIS INTERVIEW KAJ BRENS						DE DRIJFVEREN VAN NETANYAHU JAN-AUWKE DIEPENHORST										
HODSHON HUIS		HET VERBANNEN BEELD VAN CHRISTIAAN HUYGENS						HENDRIK LORENTZ DIRK VAN DELFT										
FOYER	HISTORISCHE REIZEN LABRYS REIZEN - LIBRIS BOEKHANDEL BLOKKER												DE HELE DAG: INFORMATIEBALIE HISTORISCH NIEUWSBLAD - SIGNEERSESSIES - HISTORISCHE REIZEN LABRYS REIZEN - LIBRIS BOEKHANDEL BLOKKER					

* Bij de masterclasses en bij het rollenspel van RECONSTRUCT is aanmelden bij de infobalie in de foyer noodzakelijk.
** Dit programma is in het Engels

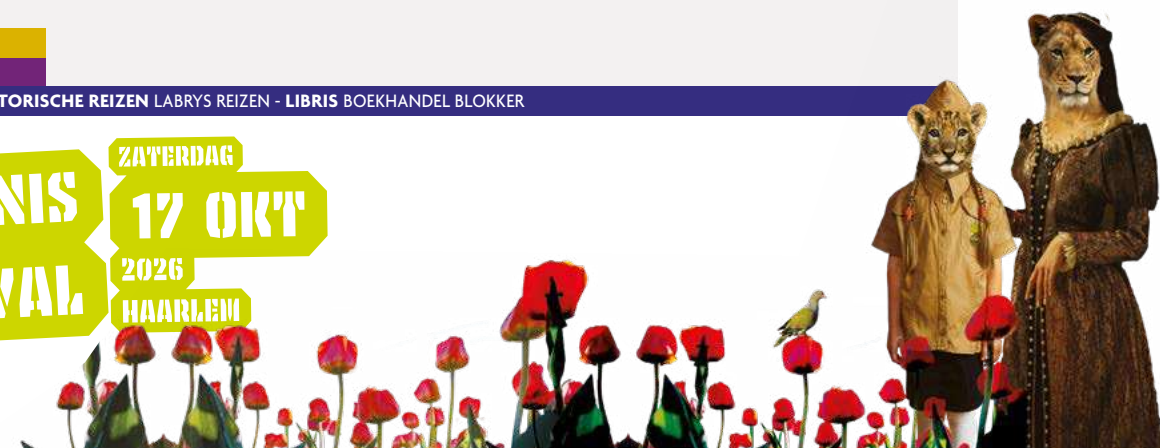
FOYER PHIL	
VANAF 09.15 HELE DAG	FOYER OPEN BAR, LIBRIS BOEKHANDEL, LABRYS REIZEN, ATRIA, CBG CENTRUM VOOR FAMILIEGESCHIEDENIS EN SIGNEERSESSIES

Of scan de QR code
voor het programma

GESCHIEDENIS
FESTIVAL

ZATERDAG
17 OKT
2026
HAARLEM

WELKOM OP HET GESCHIEDENIS FESTIVAL 2026!

Goed dat je er bent. Een van de leukste dingen van het jaarlijkse festival is dat zoveel geschiedenisliehebbers bij elkaar komen. Een bijzonder soort mensen? Wat mij betreft wel, in de meest positieve zin.

Je kunt vandaag genieten van de verhalen en analyses van tientallen deskundigen uit binnen- en buitenland. Net als in voorgaande jaren is PHIL het thuishonk. In de diverse zalen kun je lezingen en interviews volgen, deelnemen aan masterclasses, lunchen en rondneuzen bij de boekhandel. Breng ook eens een bezoek aan de twee andere locaties: de middeleeuwse Gravenzaal en het Hodshon Huis. In deze prachtige patriciërswooning aan het Spaarne kun je voor het eerst ook naar historici luisteren. Of gewoon het huis bewonderen.

Mede namens mijn collega's, de partners en alle vrijwilligers wens ik je een historische dag toe!

Bas Kromhout

Hoofdredacteur *Historisch Nieuwsblad*

Begrijp het heden, begin bij het verleden

4,99
per maand

MET HN ACTUEEL KRIJG JE:

Historische
achtergronden bij het
nieuws van nu

De exclusieve
abonnee-nieuwsbrief
in je mailbox

Onbeperkt artikelen
lezen en opslaan in je
online account

Meld je aan via
hnactueel.nl of
scan de QR-code

N Historisch
Nieuwsblad

N Actueel

INHOUD

Blokkenschema	2
Voorwoord	4
Inhoudsopgave	5
Plattegrond	6
Looproutes/locaties	7
Informatie	8-9
Programma	10-21
Partners en sponsors	23

ADRESSEN

PHIL (v.h. Philharmonie)
Lange Begijnestraat 11
023-512 1212
www.philhaarlem.nl

Gravenzaal

Stadhuis Haarlem, Grote Markt 2

Hodshon Huis

Spaarne 17

PHIL BEGANE GROND

1 PHIL HAARLEM Lange Begijnestraat 11

2 GRAVENZAAL

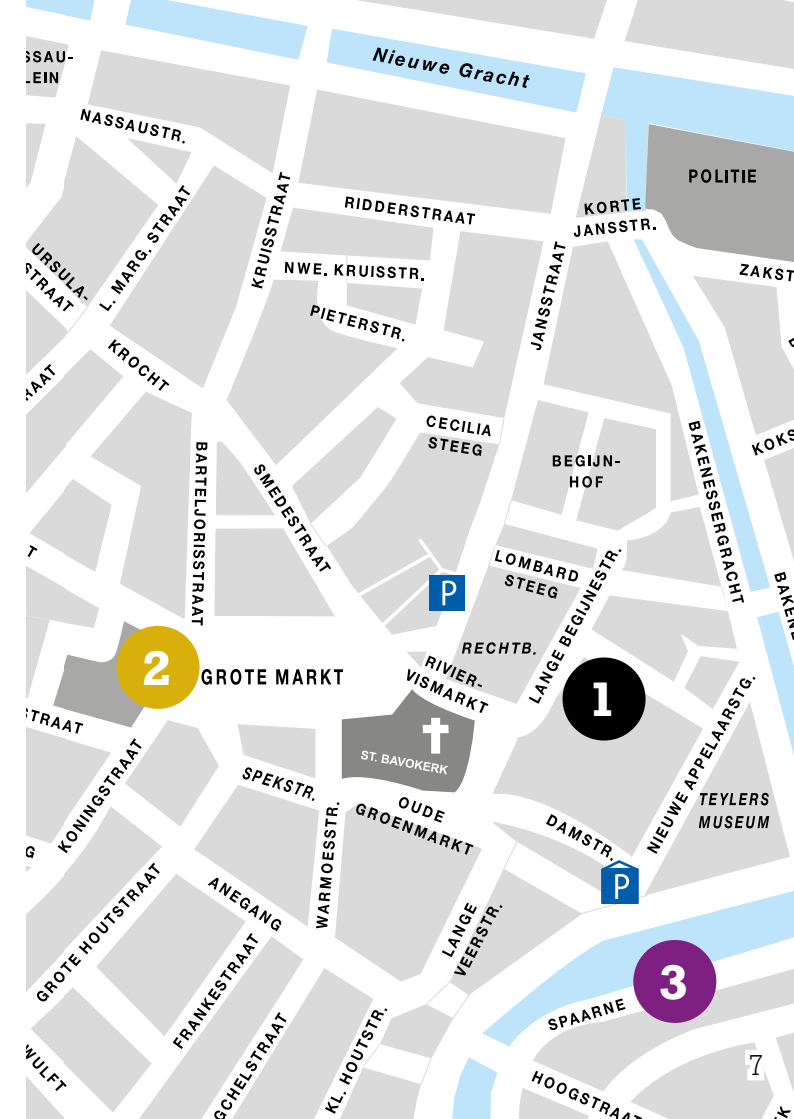
Stadhuis Haarlem, Grote Markt 2

Ca. 15 minuten lopen. Vanuit PHIL slaat u linksaf en loopt u rechts om de St. Bavokerk heen naar de Grote Markt. Aan de overzijde van de Grote Markt ziet u het historische stadhuis. De ingang naar de Gravenzaal zit uiterst links: een poort aan de zijkant van het gebouw.*

3 HODSHON HUIS Spaarne 17

Ca. 10 minuten lopen. Sla vanuit PHIL linksaf en loop richting de St. Bavokerk. Ga daar linksaf de Damstraat in en loop deze helemaal uit tot aan het Spaarne. Sla rechtsaf en steek het water over bij de groene brug. Sla direct linksaf. Na een klein stukje vind je het Hodshon Huis aan je rechterhand, op Spaarne 17.*

*) *Let op: zalen zitten snel vol. Informeer evt. eerst bij de ingang van PHIL of er nog plek is bij de Gravenzaal of Hodshon Huis.*

INFORMATIE

VOL = VOL!

We vragen je vriendelijk de aanwijzingen van onze gastvrouwen en -heren in acht te nemen. Op last van de brandweer moeten zij soms besluiten dat er niet méér bezoekers een zaal mogen betreden. Dan geldt: **vol = vol, één eruit = één erin**. Zou je goed willen doorschuiven naar het midden van de rij, zodat alle stoelen bezet worden en er geen lege plekken overblijven? Een zitplaats reserveren is niet mogelijk. Zaal vol? Dan vind je in ons rijke programma vast iets anders van je gading. In de Grote Zaal kun je altijd terecht.

HUISREGELS

Het Geschiedenis Festival is een echt festival. Daarom mag je bij de meeste programmaonderdelen in en uit lopen, behalve bij de masterclasses in de Loft en de podcastopnames in het PHIL Café. Wij vragen je daarbij **rekening te houden** met de sprekers en de andere luisteraars en zo stil mogelijk te zijn. **Glaswerk** en consumpties mogen mee de zaal in. Daarbij het vriendelijke verzoek om alles na afloop weer zelf mee naar buiten te nemen.

FOTO, VIDEO, PERS

Zet je telefoon alsjeblieft op stil. Foto's of filmpjes maken voor eigen gebruik mag, maar graag zonder flits, en alleen als je andere bezoekers niet het zicht ontnemt. **Bezoekende journalisten** vragen we van tevoren contact op te nemen met *Historisch Nieuwsblad*. Wie zonder voor-aanmelding en zonder officiële perskaart zich meldt als journalist, kan toegang worden geweigerd. Foto's en video's voor commercieel gebruik zijn niet toegestaan, tenzij dit van tevoren met de organisatie is afgestemd.

MASTERCLASSES IN DE LOFT

Wil je graag een masterclass bijwonen? Schrijf je in bij de infobalie van *Historisch Nieuwsblad* in de foyer en ontvang een toegangsvoucher. Meld je 15 minuten voor aanvang van de masterclass bij Loft 1, tegenover de ingang van de Van Warmerdam Zaal, op de eerste etage.

Wees er snel bij! Er is plaats voor max. 30 personen per sessie.

Mocht de masterclass vol zitten en een inschrijver zich niet tijdig melden, dan wordt zijn of haar plek vrijgegeven. Vraag bij de zaalwacht of je dan alsnog mag deelnemen.

LUNCH

Heb je voorafgaand aan het Geschiedenis Festival een lunchticket besteld? Tussen 11.30 en 13.30 uur kun je je lunchpakket afhalen op vertoon van je lunchticket bij de achterste bar in de foyer.

Let op: er is geen verkoop van losse broodjes e.d. Het is niet mogelijk ter plaatse nog een lunchpakket te bestellen.

Eigen lunch meenemen is toegestaan. We vragen je deze alleen in de foyer te nuttigen. Ook buiten PHIL zijn er volop mogelijkheden om iets te eten, bijvoorbeeld op de markt bij de Grote Kerk. Op 5 minuten loopafstand vind je daarnaast de Jumbo, Subway en diverse lunch- en broodjeszaken.

#GF2026

Deel je leukste ervaringen op X, Bluesky, Instagram of Facebook.

Gebruik gerust de wifi van PHIL met netwerknnaam **Phil**, het wachtwoord is **2026-Welkom**

FOYER PHILHARMONIE

VANAF 09.15
HELE DAG

FOYER OPEN
BAR, LIBRIS BOEKHANDEL, LABRYS REIZEN,
EN SIGNEERSESSIES

INFORMATIEBALIE HISTORISCH NIEUWSBLAD

HELE DAG

Schrijf je in voor de masterclasses of het rollenspel van RECONSTRUCT, maak een praatje met onze medewerkers, neem een abonnement op *Historisch Nieuwsblad* of koop onze nieuwste specials of de Historische Scheurkalender 2027.

HISTORISCHE REIZEN LABRYS REIZEN

HELE DAG

Labrys Reizen, de specialist in exclusieve groepsreizen rond historie, cultuur en natuur, toont het aanbod van de meest bijzondere historische reizen.

SIGNEERSESSIES

HELE DAG

Een boek laten signeren? Kijk bij de signeertafel vlak bij de boekhandel wanneer je favoriete spreker aanwezig is.

Doorgaans komen sprekers direct na hun lezing naar de foyer.

LIBRIS BOEKHANDEL BLOKKER

HELE DAG

De deskundige verkopers van Boekhandel Blokker, onder leiding van Arno Koek, adviseren je over de beste boeken die aansluiten bij de onderwerpen van het Geschiedenis Festival. Bestellen en thuis laten bezorgen is ook mogelijk.

ATRIA & MAAND VAN DE GESCHIEDENIS

12:30 - 16:30 UUR

Kom langs bij de stand en draag bij aan hun onderzoek naar Nederlandse rusthuizen. Atria is het kennisinstituut voor emancipatie en vrouwengeschiedenis.

CBG BUREAU VOOR FAMILIEGESCHIEDENIS

11.00 - 16.00 UUR

Aan de slag met je stamboom, maar de masterclass 'Vind je voorouders' gemist? Kom langs bij het spreekuur 'Eerste hulp bij familiegeschiedenis' in de foyer. Daar kun je met al je onderzoeksvragen terecht bij de experts van het CBG.

VANAF 10.00 UUR

OPENING FESTIVAL BAS KROMHOUT, ANNEGREET VAN BERGEN EN OSCAR KOCKEN

10.00 - 10.30 GROTE ZAAL

De hoofdredacteur van *Historisch Nieuwsblad*, Bas Kromhout, heet je welkom samen met dagvoorzitter Oscar Kocken. Schrijver en journalist Annegreet van Bergen (*Gouden jaren, Over liefde*) trapt af met een gesproken column over vergankelijkheid.

KUNST EN WAANZIN LEZING DOOR TOM THEEUWEN

10.45 - 11.45 PHIL CAFÉ

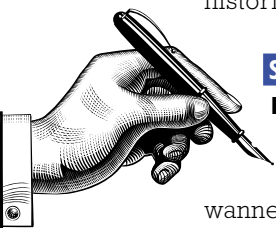
Vanaf de negentiende eeuw raakten psychiaters en kunstenaars gefascineerd door de kunstzinnige uitingen van psychiatrisch patiënten. Hoe veranderden de ideeën over hun werk door de tijd? Tom Theeuwen is historicus en curator van het Museum van de Geest en doet al tien jaar onderzoek naar de geschiedenis van de Nederlandse psychiatrie. Aan de

hand van bijzondere kunstwerken en historische therapievormen geeft hij een voorproefje van een grote overzichtstentoonstelling over de wisselwerking tussen psychiatrie en 'pathologische kunst'.

DE TACHTIGERS. OOGGETUIGEN VAN NA DE OORLOG INTERVIEW MET ADRIAAN VAN DIS EN WOUKE VAN SCHERRENBURG DOOR COEN VERBRAAK

10.45 - 11.45 KLEINE ZAAL

In 1946 werden in Nederland meer dan 280.000 kinderen geboren. Tachtig jaar later blikken twee van hen, schrijver Adriaan van Dis en journalist Wouke van Scherrenburg, in gesprek met meesterinterviewer Coen Verbraak terug op de historische periode waarin hun generatie opgroeide: van naoorlogse schaarste en groeiende welvaart tot ontzuiling, polarisatie en politieke verharding. Welke vooruitgang zagen zij, wat ging er verloren en wat willen zij jongere generaties meegeven?

VANAF 10.45 UUR

DE GESCHIEDENIS VAN DE MANOSPHERE

PANELGESPREK MET MARLISA DEN HARTOG EN MISCHA DEKKER

10.45 - 11.45 VAN WARMERDAM ZAAL

Dankzij Andrew Tate en *tradwives*, maar ook door documentaires van Louis Theroux en de hitserie *Adolescence* is de *manosphere* een veelbesproken thema. Hoe zijn ideeën over mannelijkheid door de eeuwen heen veranderd?

En duidt de populariteit van de *manosphere* op een mentale terugkeer naar vroegere tijden? Historicus Marlisa den Hartog en socioloog Mischa Dekker laten hun licht schijnen over deze actuele kwestie. Het panelgesprek wordt geleid door Teun Willemsse, redacteur van *Historisch Nieuwsblad*.

TUSSEN OUDE GODEN EN EEN NIEUW

GELOOF LEZING DOOR DIANA SPIEKHOUT

10.45 - 11.45 VAN BEINUM ZAAL

Hoe raakte het vroegmiddeleeuwse Frisia zijn oude goden kwijt? Archeoloog en conservator bij het Fries Museum Diana Spiekhout vertelt hoe de machtsstrijd tussen Friezen en Franken steeds meer verweven raakte met de verspreiding van het christendom. Missionarissen als Willibrord en Bonifatius probeerden de Friezen te bekeren, terwijl koning Redbad zich verzette tegen zowel de Frankische machtsuitbreiding als het nieuwe geloof.

Hoe verliep de kerstening van Frisia en welke spanningen bracht de overgang van de oude naar de nieuwe religie met zich mee?

ARCHEOLOGISCHE VONDSTEN DETERMINEREN

MASTERCLASS DOOR ANJA VAN ZALINGE

10.45 - 11.45 LOFT

Hoe bepaal je wat voor voorwerp je hebt gevonden, hoe oud het is en of het authentiek is?

Stadsarcheoloog Anja van Zalinge geeft een stoomcursus archeologisch determineren en laat deelnemers zelf aan de slag gaan met een aantal Haarlemse vondsten.

LET OP: max. 30 personen. Inschrijven bij de informatiebalie in de foyer. De Loft is alleen via twee trappen bereikbaar en niet per lift.

DE VELE WERELDEN VAN DE ISLAM

LEZING DOOR JAMES MCDUGALL (ENGELS)

11.00 - 12.00 GROTE ZAAL

'De' islam bestaat niet. De Britse historicus James McDougall, tot voor kort hoogleraar aan Oxford University, schetst de vele

transformaties, conflicten en tegenstrijdigheden in de lange geschiedenis van de islam, van de vroege Middeleeuwen tot aan het digitale tijdperk. Al doende beschrijft hij de rol van deze veelzijdige religie in de wereldgeschiedenis en laat hij zien hoe die onderdeel werd van de moderne tijd.

KEETJE HODSHON: EEN MILJONAIR IN

REVOLUTIETIJD LEZING DOOR ELS KLOEK

11.00 - 12.00 HODSHON HUIS - SPAARNE 17

Op haar vijfentwintigste liet Catharina 'Keetje' Hodshon een imposant huis aan het Spaarne bouwen. Als rijkste vrouw van Haarlem genoot ze aanzien en invloed, en zette ze haar fortuin in voor maatschappelijke en politieke doelen. Zo steunde ze de vrijheidsidealen van de patriotten en de Bataafse Revolutie. In het huis dat Hodshon heeft nagelaten, vertelt historicus Els Kloek over haar buitengewone leven en haar verlichte optreden in een revolutionaire tijd.

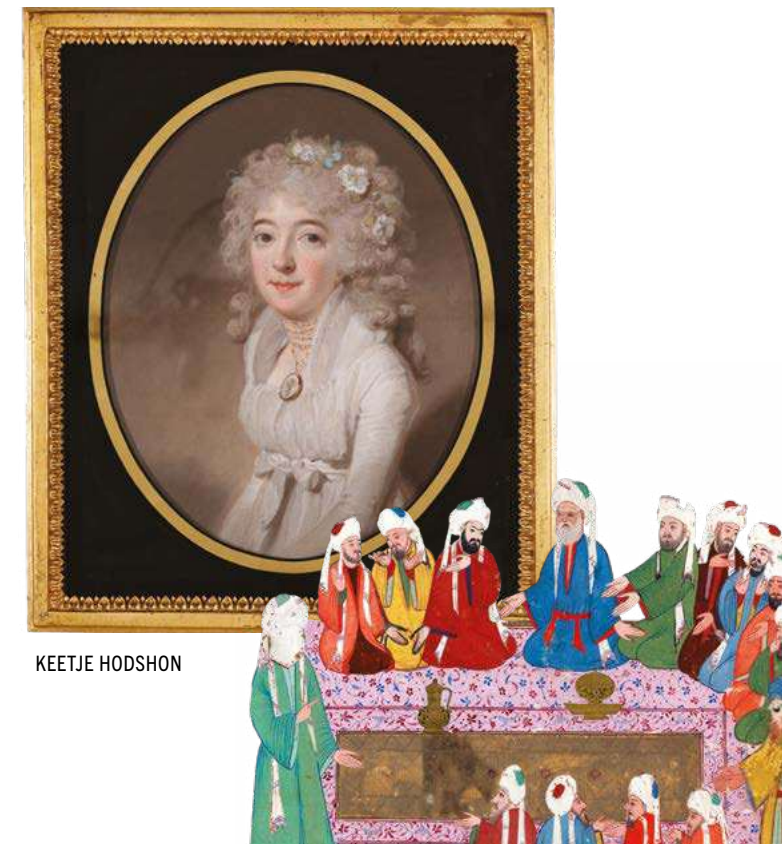
VAN LOOPGRAAF TOT DRONE: WAT VERDUN ONS

LEERT OVER KYIV LEZING DOOR TOM DE KUIJF

11.00 - 12.00 GRAVENZAAL - GROTE MARKT 2

Van miljoenen granaten bij Verdun (1916) tot drones en precisiewapens rond Kyiv (2022): oorlog lijkt in een eeuw tijd compleet veranderd. Maar onder die

technologische verschillen schuilen opvallend herkenbare vragen over strategie, leiderschap, terrein, uitputting en de wil om vol te houden. Wat kunnen we leren als we deze twee veldslagen naast elkaar leggen?

KEETJE HODSHON

VANAF 12.15 UUR

DE RIJN: RIVIER TUSSEN TWEE DUITSLANDEN

LEZING DOOR THOMAS VON DER DUNK

12.15 - 13.15 VAN BEINUM ZAAL

De Rijn wordt beschouwd als de eeuwenoude grens tussen de Latijnse en de Germaanse wereld. Maar volgens cultuurhistoricus Thomas von der Dunk vormt de rivier ook de as tussen twee tegengestelde Duitslanden: het protestantse, Pruisische noorden en het katholieke, Beierse zuiden. Hij vertelt hoe oude rivaliteiten voortleven in beroemde bouwwerken en monumenten: van de Dom van Keulen en die van Spiers tot het Deutsches Eck en het Niederwalddenkmal.

DE FOUNDING FATHERS LEZING DOOR FRANS VERHAGEN

12.30 - 13.30 HODSHON HUIS – SPAARNE 17

In het Hodshon Huis hangen portretten van John Adams en Thomas Jefferson, twee Amerikaanse Founding Fathers die nauwe banden met Nederland onderhielden. Amerikakenner Frans Verhagen vertelt op deze toepasselijke locatie hoe een kleine groep revolutionairen 250 jaar geleden in opstand kwam tegen de Britse koning en de basis legde voor een nieuwe republiek en grondwet. Welke ideeën inspireerden hen? En hoe zouden de Founding Fathers kijken naar het Amerika van nu onder het presidentschap van Donald Trump?

THE DUTCH HISTORIAN LIVE PODCASTOPNAME

MET PHILIP DRÖGE

12.30 - 13.30 PHIL CAFÉ

In *The Dutch Historian* duiken Lex Boon en Axel Stam in grote politieke gebeurtenissen en vergeten lokale verhalen. Tijdens deze liveopname spreken ze met historicus Philip Dröge, auteur van onder meer *De tijdreiziger*, *Moederstad* en *De Tawl*, over zijn fascinatie voor de Nederlandse geschiedenis.

LET OP: na aanvang geen toegang meer. Bezoekers worden verzocht de opname tot het einde bij te wonen.

NADIA BOURAS INTERVIEW DOOR JOS PALM

12.30 - 13.30 KLEINE ZAAL

Hoe is het om historicus en Marokkaanse Nederlander te zijn in een steeds vijandiger politiek en maatschappelijk klimaat? Jos Palm interviewt Nadia Bouras, universitair docent en specialist in de geschiedenis van de Marokkaanse migratie, over opgroeien als dochter van een gastarbeider en haar verhouding met Nederland en Marokko. Van 'minder minder', islamofobie en antisemitisme tot Ahmed Aboutaleb, Mohammed B. en het Marokkaanse voetbalelftal.

NADIA BOURAS

VIND JE VOOROUDERS MASTERCLASS EN PREVIEW VAN

HET VERNIEUWDE WIEWASWIE

12.30 - 13.30 LOFT

Op 2 november lanceert het CBG Centrum voor familiegeschiedenis een vernieuwde versie van WieWasWie. Conservator Sarah Bosmans geeft alvast een voorproefje en laat zien hoe je historische personen en familieleden in de bronnen kunt terugvinden. Ook beginners krijgen praktische handvatten om zelf met familieonderzoek aan de slag te gaan.

LET OP: max. 30 personen. Inschrijven bij de informatiebalie in de foyer. De Loft is alleen via twee trappen bereikbaar en niet per lift.

LIBRIS GESCHIEDENIS PRIJS 2026 INTERVIEWS MET DE

GENOMINEERDEN DOOR WIM BERKELAAR

12.30 - 13.30 VAN WARMERDAM ZAAL

De vijf genomineerde auteurs voor de Libris Geschiedenis Prijs 2026 stellen zich aan je voor. Het zijn: Isabel Casteels, Maarten Van Ginderachter, Maite Karssenberg, Dik van der Meulen en Dik Verkuil. Historicus en recensent Wim Berkelaar interviewt hen een voor een over hun boeken.

VANAF 12.30 UUR

ZEVENTIG JAAR NA DE HONGAARSE OPSTAND

LEZING DOOR PATRICK BERNHART

12.30 - 13.30 GRAVENZAAL - GROTE MARKT 2

In 1956 kwamen de Hongaren in opstand tegen het communistische bewind en de invloed van de Sovjet-Unie. Wat gebeurde er in Boedapest en achter de muren van het Kremlin? Non-fictieschrijver Patrick Bernhart, zoon van Hongaarse vluchtelingen uit 1956, reconstrueert de gebeurtenissen en de keuzes van Hongaarse en Sovjetleiders. Met foto's en videobeelden brengt hij de opstand tot leven en trekt hij de lijn door naar 1989 en de huidige verhouding tussen Hongarije en Rusland.

ATHENE EN SPARTA: TEGENPOLEN IN GEDACHTEGOED

INTERVIEW MET ADRIAN GOLDSWORTHY (ENGELS)

13.00 - 14.00 GROTE ZAAL

Athene en Sparta versloegen samen het machtige Perzische Rijk, maar raakten later verwickeld in een vernietigende onderlinge oorlog. Oscar Kocken interviewt de Britse historicus Adrian Goldsworthy over hun strijd, die niet alleen draaide om macht, maar ook om botsende ideeën over staatsbestuur en samenleving: democratie tegenover discipline, vrijheid tegenover orde, filosofie en kunst versus militarisme. Twee politieke experimenten die de westerse geschiedenis blijvend hebben beïnvloed.

NATIONALISME: GOED OF FOUT? PANELGESPREK MET

LOTTE JENSEN EN ERIC STORM

14.00 - 15.00 VAN WARMERDAM ZAAL

Baal je als Oranje verliest? Ben je trots op de schilderijen van Rembrandt en de Deltawerken? Waar komt dat gevoel van nationale trots vandaan, en wanneer gingen mensen zich verbonden voelen met hun natie? Cultuurhistoricus Lotte Jensen en historicus Eric Storm bespreken de functie van nationalisme in de moderne samenleving, zijn positieve en negatieve effecten. Het panelgesprek wordt geleid door Bas Kromhout, hoofdredacteur van *Historisch Nieuwsblad*.

RELIGIEUS GEWELD: EEN GESCHIEDENIS INTERVIEW

MET KAJ BRENS

14.00 - 15.00 GRAVENZAAL - GROTE MARKT 2

Geloof en geweld lijken hand in hand te gaan. Van middeleeuwse pogroms en vroegmoderne heksenvervolgingen tot aanslagen op abortusartsen en cartoonisten: geweld wordt al eeuwen gelegitimeerd met religieuze argumenten. Maar wat gaat er werkelijk schuil achter deze ogenschijnlijk religieuze wreedheden? Journalist Alies Pegtel gaat hierover in gesprek met historicus en religiewetenschapper Kaj Brens, auteur van *Heilige huisjes*.

HET VERBANNEN BEELD VAN CHRISTIAAN HUYGENS

PANELGESPREK MET THOMAS VON DER DUNK EN STEFANIE

VAN DEN STEEN

14.00 - 15.00 HODSHON HUIS - SPAARNE 17

Rond 1900 verzezen overal in Nederland standbeelden van 'vaderlandse helden'. Zo ontwierp architect Pierre Cuypers een gedenkteken voor de zeventiende-eeuwse wetenschapper Christiaan Huygens, dat in Den Haag zou komen te staan. Maar de Hagenaars wilden het ding niet hebben, en uiteindelijk werd er alleen een kleinere uitvoering geplaatst in de tuin van het Hodshon Huis. Wat was de reden van de Haagse afwijzing? En waarom zorgde het oprichten van standbeelden in Nederland wel vaker voor conflicten?

VANAF 14.15 UUR

HISTORISCHE BOEKENCAST LIVE PODCASTOPNAME

14.15 - 15.15 PHIL CAFÉ

De *Historische BoekenCast* is de podcast van *Historisch Nieuwsblad* waarin elke twee weken nieuwe geschiedenisboeken worden besproken en auteurs geïnterviewd. Tijdens deze speciale liveopname spreken Jos Palm, Manon van der Heijden en Pieter van Os met Wendy Wauters over haar nieuwe boek *Lijf der zotheid*.

LET OP: na aanvang geen toegang meer. Bezoekers worden verzocht de opname tot het einde bij te wonen.

RUST! VROUWEN EN HERSTELLINGSOORDEN IN DE JAREN VIJFTIG EN ZESTIG LEZING DOOR SUZANNA JANSEN

14.15 - 15.15 VAN BEINUM ZAAL

In de jaren vijftig en zestig werden talloze vrouwen wegens 'overspannenheid' naar een herstellingsoord gestuurd. Wat gebeurde daar en wat betekende dat voor hen en hun gezin? Voor haar Maand van de Geschiedenis-essay *Project RUST* onderzocht Suzanna Jansen deze vrijwel vergeten geschiedenis aan de hand van brieven en familie verhalen, waaronder het verhaal van haar eigen moeder.

STRUINEN IN HISTORISCHE STATISTIEKEN

MASTERCLASS DOOR HET CBS

14.15 - 15.15 LOFT

Het CBS verzamelt al sinds 1899 cijfers over Nederland. Jelle Broekroelofs en Hans Langenberg laten zien waar historische statistieken over bevolking, werkloosheid, criminaliteit en landbouw te vinden zijn en hoe je ze kunt gebruiken. Want hoe vergelijk je cijfers uit verschillende tijden zonder verkeerde conclusies te trekken?

LET OP: max. 30 personen. Inschrijven bij de informatiebalie in de foyer. De Loft is alleen via twee trappen bereikbaar en niet per lift.

GRENSCONFLICTEN OP DE BALKAN: KOSOVO EN

SERVIË LEZING DOOR IVO VAN DE WIJDEVEN

14.30 - 15.30 KLEINE ZAAL

Meer dan vijftientig jaar na de Kosovo-oorlog zijn de spanningen op de Balkan nog altijd niet verdwenen. Historicus Ivo van de Wijdeven laat zien hoe oude 'fantoomgrenzen' en historische claims de verdeeldheid tussen Kosovo en Servië in stand houden. Hij neemt het publiek mee naar plaatsen als Gracanica en Mitrovicë, waar het verleden nog altijd doorwerkt. Wat betekent dat voor de toekomst van de regio?

VAN KALENDER TOT DATUMGRENS: EEN GESCHIEDENIS

VAN DE TIJDMETING LEZING DOOR PHILIP DRÖGE

14.45 - 15.45 GROTE ZAAL

Hoe krijg je grip op zoiets ongrijpbaars als de tijd? Historicus Philip Dröge duikt in de geschiedenis van de tijdmeting en vertelt over klokkenbouwers die nooit wisten hoe laat het was, eigenwijze kalendermakers en machthebbers met hun eigen tijdmeting. Centraal staat de internationale datumgrens, die in 1884 werd vastgesteld: een wonderlijke plek op aarde waar vandaag met één stap gisteren wordt.

VANAF 15.30 UUR

**HENDRIK LORENTZ: GEVIERT FYSICUS, GEBOREN
VERZOENER LEZING DOOR DIRK VAN DELFT**

15.30 - 16.30 HODSHON HUIS - SPAARNE 17

Nobelprijswinnaar Hendrik Lorentz behoorde tot de belangrijkste natuurkundigen van zijn tijd, maar maakte ook naam als netwerker. Wetenschapshistoricus Dirk van Delft vertelt hoe Lorentz na de Eerste Wereldoorlog hielp de uiteengevallen internationale wetenschappelijke gemeenschap weer bijeen te brengen. Een bijzondere groepsfoto, genomen in het Hodshon Huis, waarop behalve Lorentz zelf ook grootheden als Marie Curie en Albert Einstein te zien zijn, getuigt daarvan. Ook speelde hij een belangrijke rol bij de Solvayconferenties, de Volkenbond en de Zuiderzeecommissie.

**DE DRIJVEREN VAN NETANYAHU LEZING DOOR
JAN-AUWKE DIEPENHORST**

15.30 - 16.30 GRAVENZAAL - GROTE MARKT 2

Macht, overtuiging, communicatie en politiek vakmanschap: daarmee heeft Benjamin Netanyahu als geen ander zijn stempel gedrukt op het moderne Israël. Al meer dan dertig jaar overleeft hij politieke crises, verkiezingsnederlagen en persoonlijke controverses. Historicus Jan-Auwke Diepenhorst onderzoekt de man achter de politicus. Wat drijft Netanyahu, welke ervaringen vormden zijn wereldbeeld en hoe weet hij telkens opnieuw zijn invloed te behouden?

HENDRIK LORENTZ

**ORANJE EN DE KOLONIËN INTERVIEW MET GERT OOSTINDIE
15.45 - 16.45 VAN WARMERDAM ZAAL**

In opdracht van de koning onderzocht een groot team van historici onder leiding van Gert Oostindie de rol van de Oranjes in het koloniale en slavernijverleden. Kort na de presentatie van de resultaten gaat journalist Paul van der Steen met Oostindie in gesprek over dit maatschappelijk gevoelige onderzoek. Hoe onafhankelijk konden de historici werken? Zijn alle bronnen openbaar? En klinken de stemmen van postkoloniale gemeenschappen voldoende door in de uitkomsten?

**DOE MEE AAN DE WEDEROPBOUW VAN EUROPA
NA 1945 ROLLENSPEL VAN RECONSTRUCT**

16.00 - 17.00 PHIL CAFÉ

Europa, 1945. Steden en dorpen liggen in puin. Hoe bouw je een samenleving opnieuw op? In dit rollenspel kruipt iedere deelnemer in de huid van een overlevende, met een eigen verleden, belangen en idealen. Bouw je een monument voor de gevallen of investeer je in nieuwe fabrieken? En hoe ga je om met collaborateurs, verzetsmensen en terugkerende Joodse bewoners? Samen beslis je hoe de nieuwe samenleving eruit moet zien.

LET OP: max. 40 personen. Inschrijven bij de informatiebalie in de foyer.

**LICHAAM EN GEEST IN DE LATE MIDDELEEUWEN
LEZING DOOR WENDY WAUTERS**

16.00 - 17.00 VAN BEINUM ZAAL

Hoofden worden opengesneden, neuzen geslepen en mensen vermalen, gekookt of opnieuw gebakken. Op vroegmoderne prenten en schilderijen ondergaan lichamen de vreemdste 'operaties'. Kunsthistoricus Wendy Wauters onderzoekt wat deze bizarre taferelen voor tijdgenoten betekenden. Wat vertellen ze over hun ideeën over lichaam en geest, ziekte, dwaasheid en genezing?

'DE EXTRACTIE VAN DE STEEN DER WAANZIN'
- HIERONYMUS BOSCH

**DE WERELD VOLGENS MAARTEN LEZING DOOR
MAARTEN VAN ROSSEM**

16.15 - 17.15 KLEINE ZAAL

Historicus Maarten van Rossem werpt zijn eigenzinnige blik op de actualiteit en plaatst die in de broodnodige historische context. Van tragikomische Haagse toestanden en het turbulente presidentschap van Donald Trump tot internationale conflicten. Verwacht scherpe analyses, onderkoelde humor en verrassende inzichten.

**DE ZEVEN DOCHTERS VAN DE KEIZERIN LEZING DOOR
VERONICA BUCKLEY (ENGELS)**

16.30 - 17.30 GROTE ZAAL

Keizerin Maria Theresia van Oostenrijk zette haar dochters in om de politieke positie van de Habsburgse dynastie te versterken. Historicus Veronica Buckley volgt zeven zussen, die door huwelijkspolitiek aan verschillende Europese hoven belandden. Onder hen waren landvoogdes Marie Christine, koningin Maria Carolina van Napels en Sicilië en Maria Antonia, beter bekend als Marie Antoinette. Hoeveel macht hadden deze vrouwen binnen de dynastieke politiek?

Bestel de speciale uitgaven van Historisch Nieuwsblad

KIJK OP
historischnieuwsblad.nl/specials

WAS HET NAAR JE SMAAK VANDAAG?

In 2027 hopen we opnieuw een mooi festival te organiseren. Daarvoor hebben we je hulp nodig. Laat ons weten hoe je deze historische dag heeft beleefd en wie/wat je volgend jaar graag zou willen zien op het podium. Mail naar festival@historischnieuwsblad.nl

Alvast hartelijk dank!

Het Geschiedenis Festival wordt mede mogelijk gemaakt door Libris.

COLOFON

Het Geschiedenis Festival is een evenement van Historisch Nieuwsblad. Ga voor informatie en abonnementen naar www.historischnieuwsblad.nl. Het Geschiedenis Festival maakt deel uit van de Maand van de Geschiedenis.

Festivalproductie: Cindy Eijspaart – Van Plan naar Podium, (ceijspaart@gmail.com).

Programmering, communicatie en redactie: Bas Kromhout, Teun Willemse, Bram van der Wilt, José Snel en Katinka Folmer (festival@historischnieuwsblad.nl).

Campagnebeeld, grafisch ontwerp en vormgeving festival: KochxBos Studio Amsterdam.

Fotografie: Ineke van Oostveen, Arjan van de Logt, Ilja Keizer, Anne de Henning, Vincent Mentzel, Jelmer de Haas, VARA, VPRO, Vincent Boon, Koen van Someren Gréve en Alex Vanhee.

Soms is terugblikken de beste manier om vooruit te kijken.

Historisch Nieuwsblad brengt de beste artikelen van toonaangevende historici. Verhalen over vroeger, waar je vandaag iets aan hebt. Investeer in de toekomst en word abonnee!

Historisch Nieuwsblad.

Lees hoe het zat.

Weet hoe het zit.

5 nummers
+ Historische
Scheurkalender
2027 voor
42,⁵⁰

Nu verkrijgbaar bij de infobalie in de foyer.